

Légy résen: tanulj a többiek hibájából!

Mit rontottak el leggyakrabban a 2004-es próba-érettségi vizsgákon a diákok? Mély- és csúcspontok a kötelező vizsgatárgyak feladatsorain. Az Országos Közoktatási Intézet (OKI) elemzéséből kiderül: magyar nyelv és irodalomból, történelemből és matematikából mire érdemes odafigyelni az érettségi megmérettetésén.

Mielőtt számba vennénk erősségeinket és gyengeségeinket, érdemes megjegyezni, hogy az eredmények alapján nem jósolhatjuk meg a majdani valódi érettségi sikerességét. 2004-ben ugyanis tizenegyedikes diákok vettek részt a próbán, és az sem elhanyagolható tényező, hogy vizsgájukért nem kaptak érdemjegyet, így különösebb tétje sem volt részvételüknek. A típusfeladatok megoldásának sikeressége vagy sikertelensége azonban rávilágít arra, hogy mire érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni az utolsó pillanatok felkészülési hajrájában.

A helyesírás a legnagyobb érvágás

Magyar nyelv és irodalomból a középszint teljes elérhető pontszáma (100 pont) megoszlik a szövegértés (40 pont) és a szövegalkotás (60 pont) között. Az írásbeli feladatsor alapján a legtöbb vizsgázóra az 50 százalék alatti teljesítmény a jellemző, ha a helyesírás miatti pontvesztés nélkül csak az elért vizsgapontokat vesszük figyelembe. Ez esetben 7 százaléknyi diák nem érte el a 10 százalékos teljesítményt, tehát a vizsgát meg kellene ismételnie. Módosul azonban az alábbi megoszlás, ha a helyesírási hibák miatti pontvesztéssel is számolunk. A hibák számától függetlenül legfeljebb 15 pontot lehetett levonni az elért pontszámból helyesírási hibák miatt. (1. ábra)

A dolgozatokban a vártnál nagyobb arányú volt a helyesírási hibák miatti pontvesztés (a középszinten és az emelt szinten 15 százaléknyi elégtelent eredményezne). Érdemes tehát azzal mindenkinek tisztában lennie, hogy az érettségi vizsgán használható a helyesírási szótár.

Csak vázlatot ne kelljen írni!

A szövegértelmező feladatsort magyar nyelv és irodalomból egy 770 szavas publicisztika képviselte. Az elérhető 40 pont a középszint vizsgaleírásának megfelelő különböző képességeket és műveleteket vizsgáló kérdéssor között oszlott meg. Különösen a cím szerepének magyarázata és a szöveg kulcsfogalmának számító, a nyelvhasználatra vonatkozó globalizmus értelmezése (vö. az angol nyelv általános közvetítő nyelvi szerepe) okozott nehézséget. A vázlatírási feladat szintén alacsony átlaga elgondolkodtató, tekintettel arra, hogy e tevékenység bármely tanulás egyik alapművelete, a szöveg egyfajta összegzése. Általános jelenség az is, hogy könnyebbnek tűnik a szöveg információtartalmainak újraírása, azaz a szövegből közvetlenül kiolvasható válasz megfogalmazása, mint az önálló gondolkodást, reflektálást kívánó művelet.

A tartalom a lényeg

Magyarból a vizsgázók választhattak a szövegalkotási feladatokból. Érdekes módon az érvelés és összehasonlító elemzés népszerűbbnek bizonyult a hagyományos műelemzésnél. Árnyaltabb képet kapunk azonban a szövegalkotásról, ha a három nagy értékelési szempont szerint is áttekintjük. A tartalom, a szerkesztés és a nyelvhasználat minősége közötti 12 százaléknyi eltérés jelzi, hogy a vizsgadolgozat megítélésében a tartalom minősége nagyobb súllyal esik latba, mint a szerkesztés vagy a nyelvhasználat és a stílus. Úgy tűnik, a szerkesztés (szerkezeti felépítés, logikus, meggyőző gondolatvezetés stb.) – bár erősen összfügg a tartalom megítélésével – az értékelők szerint sikereesebb, mint a tartalmi kidolgozottság. A nyelvhasználat minősége viszont az értékelésben elvárni látszik a helyesírástól. Az értékelők megjegyzései szerint egészében sikereesebb lehetne a szövegalkotás, ha a vizsgázók a feladatban megjelölt szempontok és tevékenységek szerint alkotnák meg írásművüket. Különösen az érvelési feladatban volt jellemző a bizonyító erejű irodalmi példák említésének hiánya.

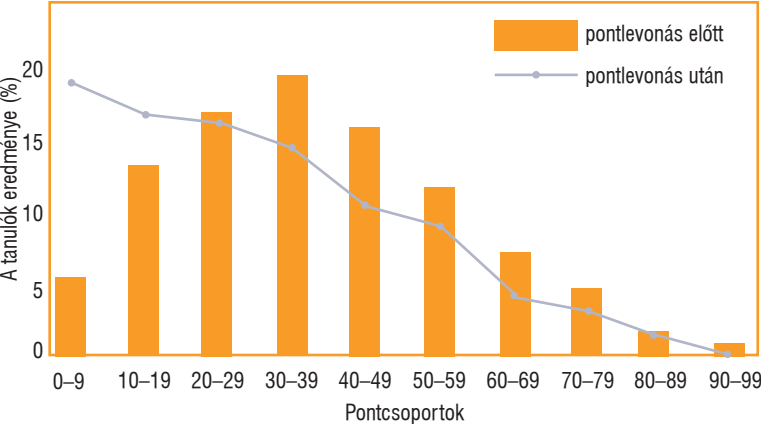
az árnyalatok és a különbségek felfedezésére csak a legjobbak képesek. Nehezebben bírkóztak meg a tanulók azokkal a teszt- és esszéfeladatokkal, ahol összetettebb történelmi szövegekkel kellett dolgozni (pl. információkat gyűjteni, aláhúzni, kiegészíteni). Az új feladattípusok közül gyengének látszik a térkép-használat, hiszen sokszor a segédeszközként felhasználható térképen rajta van a megoldás, de ezt nem használják ki.

Matekból a szöveges feladat a kedvenc

Matematikából középszinten 18 631, emelt szinten 6911 tanuló írt dolgozatot. Ezzel mindkét szinten az első helyen szerepel a kötelező tantárgyak közül. Úgy tűnik, ettől a tantárgytól félnek leginkább a diákok, és minél többen szerettek volna némi tapasztalatot szerezni az éles vizsga előtt. Az eredmények átlaga 36,82 százalék lett, és 10 pont alatt mindössze 1,5 százalék teljesített.

A középszintű dolgozat két részből áll. Az el-

1. ÁBRA • EREDMÉNYEK A HELYESÍRÁSI PONTLEVONÁS ELŐTT ÉS UTÁN – KÖZÉPSZINT

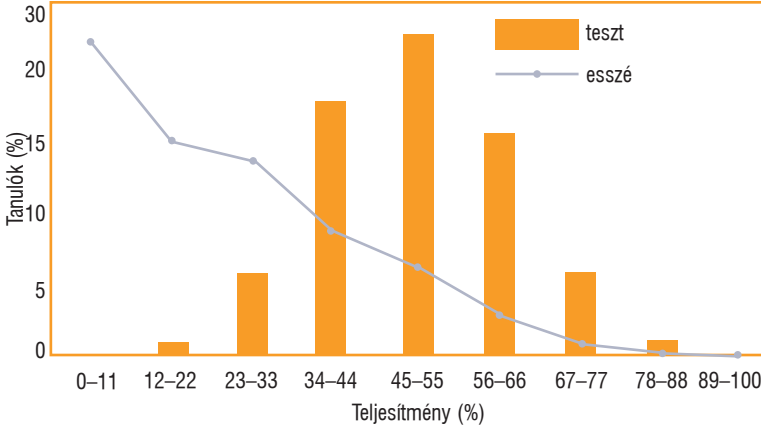

Töriből nehezebb az esszé

A feldolgozott és értékelhető 1552 vizsgadolgozat alapján az átlageredmény 37,4 százalék. A résztvevők több mint kétharmada (1248 fő) 50 százalék alatti eredményt ért el. Ugyanakkor megnyugtató, hogy a résztvevők közül csak igen kevesen teljesítettek 10 százalék alatt. Az írásbeli vizsga két részének, a tesztnek és az esszének a teljesíttessége nagy különbségeket mutat. A teszt jellegű feladatokban a diákok átlageredménye 49,99 százalékos, míg az esszében 24,80 százalékos. Mindebből megállapítható, hogy a tesztkérdésekre adott válaszok eredménye jobb, mint az esszé jellegű feladatok megoldása. Az esszéfeladatokban közel 150 fő nem szerzett pontot úgy, hogy 122 fő egyetlen sort sem írt a feladatlapra. A vizsgázók túlnyomó többsége az esszében 50 százalék alatti eredményt ért el, és kiugróan magas a 10 százalékos eredmény alatt teljesítők aránya. (2. ábra)

Az esszé típusú feladatok eredményeihez tartozó tény, hogy a résztvevők több feladat közül választhatták ki azokat, amelyeket meg kívántak oldani. (Hat feladatból kellett három választani.) A diákok 18 százaléka azonban nem értette meg a választási feltételeket, így értékes vizsgapontokat veszített el. Érdekes, hogy az új típusú (ábraelemzési, diagramelemzési) tesztfeladatok megoldása nem jelent igazán nagy gondot, a diákok többsége értelmezni tudja a kapott információkat, bár

2. ÁBRA • A TESZT- ÉS AZ ESSZÉFELADATOK EREDMÉNYEI – KÖZÉPSZINT

Tankolj fel!

Félévente akár 125 000 Ft-tal!

- Miért kellene lemondanod bármiről is?
- A Diákhitelnél olcsóbb szabad felhasználású kölcsönt nem találsz!
- Eddig már minden 3. diák felvette!
- Akár egy-két szemeszterre is felveheted!
- Nem kell beleszakadnod majd a törlesztésbe sem!
- A döntés a Te kezeden!

Ha nem hiszed, járj utána!

DIÁK HITEL

www.diakhitel.hu
06-40-24-00-24
kedvezményes tarifával hívható kék szám

Nyilvános Próbaérettségi Nap

Az érettségi rendszer új időszámításának kezdetét írjuk 2005 tavaszán, május 9-től ugyanis kezdődnek az írásbeli érettségi vizsgák. Ezzel egy időben a FISZ különleges lehetőséget biztosít azoknak a fiataloknak, akik próbára szeretnék tenni tudásukat a valódi érettségi előtt 1 évvel. Tehát ha 11-es vagy, és szívesen bújsz bele 12-es végzős társad bőrébe, akkor ott a helyed a rendezvényen, ahol a valódi írásbeli érettségi vizsgahelyzetet élheted át. Ugyanolyan körülmények között, ugyanannyi idő alatt teheted próbára tudásod, mint végzős társaid. A rendezvény keretén belül a kötelező és néhány választott tantárgyból írhatod meg a próbaérettségidet: magyarból, történelemből, matematikából, fizikából, biológiából, német és angol nyelvből, valamint közgazdaságtanból.

A Nyilvános Próbaérettségi Nap időpontja: 2005. május 9. További információhoz a Felvételi Információs Szolgálat telefonszámán (06 1 473 07 69), weboldalán (www.fisz.hu), e-mail címén (info@fisz.hu) tudtok hozzájutni! Jelentkezzetek időben, hogy ne maradjatok le a NAGY PRÓBATÉTELÉRŐL!